

Nieuwsbrief - STAB OGR Updates

Nummer 15, 2026

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:4664](#) 23-07-2026

Omgevingsvergunning/Huizen

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:5189](#) 22-07-2026

Handhaving/Helmond

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:5396](#) 21-07-2026

Handhaving/Heusden

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:5435](#) 21-07-2026

Handhaving/Nuenen, Gerwen en Nederwetten

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2026:19381](#) 14-07-2026

Handhaving/Den Haag

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:5530](#) 13-07-2026

Handhaving/Ede

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:4799](#) 08-07-2026

Handhaving/Land van Cuijk

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:5174](#) 26-06-2026

Handhaving/Arnhem

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2026:5638](#) 26-06-2026

Omgevingsvergunning/Loon op Zand

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:3592](#) 22-06-2026

Handhaving/Utrecht

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2026:20382](#) 16-06-2026

Omgevingsvergunning/Teylingen

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:4271](#) 29-05-2026

Omgevingsvergunning/Aalten

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:2064](#) 17-03-2026

Omgevingsvergunning/Beuningen

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:4252](#) 22-07-2026

Bestemmingsplan/Noordwijk

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:3977](#) 08-07-2026

Handhaving/Geldrop-Mierlo

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:3973](#) 08-07-2026

Bestemmingsplan/Harderwijk

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:3180](#) 03-06-2026

Wijzigingsbesluit/Amsterdam

RECHTSPRAAK

Bestemmingsplan/Noordwijk

Tegelen-jurisprudentie. Ook onder de Omgevingswet is er in casu geen rechtstreekse aanspraak op verlening van de gevraagde omgevingsvergunning. De aanvraag en de verlening van de omgevingsvergunning leiden er dan ook niet toe dat het in werking getreden bestemmingsplan onomkeerbare gevolgen heeft.

Casus

Bij besluit van 12 november 2024 heeft de raad van de gemeente Noordwijk het bestemmingsplan 'Correctie Zeewaardig, fase 3' vastgesteld. Het bestemmingsplan maakt de bouw van onder meer appartementen en commerciële ruimten mogelijk op de locaties 'Gat van Palace' en 'Esplanade' in Noordwijk. Résidence Le Mistral en La Riva Real Estate hebben gronden in de nabijheid van deze locaties in eigendom. Zij zijn het niet eens met de ruimere bouw mogelijkheden die dit bestemmingsplan biedt in vergelijking met het voorgaande bestemmingsplan 'Zeewaardig'. Op 12 september 2025 heeft Zinger Noordwijk een omgevingsvergunning gevraagd voor het bouwen van 76 appartementen, commerciële ruimten en een ondergrondse parkeergarage in het plangebied. Het omgevingsplan maakt dit bouwplan slechts mogelijk met toepassing van binnenplanse afwijkingsbevoegdheden zoals die in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Bij besluit van 23 april 2026 heeft het college de omgevingsvergunning verleend. Daarop hebben Résidence Le Mistral en La Riva Real Estate de voorzieningenrechter gevraagd om het bestemmingsplan dat deel is gaan uitmaken van het tijdelijke deel van omgevingsplan te schorsen totdat op de beroepen tegen dat bestemmingsplan is beslist in de bodemprocedure.

Rechtsvragen

1. Leiden de aanvraag en de verlening van de omgevingsvergunning er toe dat het in werking getreden bestemmingsplan onomkeerbare gevolgen heeft?
2. Indien dit niet het geval is, is dit dan nu anders door de inwerkingtreding van de

Omgevingswet?

Uitspraak

1. Onder de werking van de voormalige Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), was uitgangspunt dat de inwerkingtreding van een bestemmingsplan niet tot onomkeerbare gevolgen leidt. Wanneer een bestemmingsplan in een beroepsprocedure wordt vernietigd, heeft die vernietiging terugwerkende kracht. Het bestemmingsplan wordt dan dus geacht nooit te hebben gegolden.

De Afdeling heeft hierop een uitzondering aangenomen voor gevallen waarin een bestuursorgaan een omgevingsvergunning voor de activiteit 'bouwen' of de activiteit 'uitvoeren van een werk' (artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a of b, van de Wabo) heeft verleend op basis van dat bestemmingsplan. Het gaat dan om gevallen waarin de aanvrager een rechtstreekse aanspraak had op verlening van die vergunning omdat het bouwplan of het werk op grond van het bestemmingsplan was toegestaan, oftewel om gevallen waarin het bestuursorgaan de gevraagde omgevingsvergunning niet op grond van het bestemmingsplan mocht weigeren. In zo'n geval heeft een latere vernietiging van het bestemmingsplan geen gevolgen voor de verleende vergunning, ook niet als daar nog beroep tegen aanhangig is. De bestuursrechter in beroep en hoger beroep moet in zo'n geval blijven uitgaan van de gelding van het bestemmingsplan ten tijde van het besluit van het bestuursorgaan op de vergunningaanvraag of op een daartegen gemaakt bezwaar. Dit staat bekend als de 'Tegelen-jurisprudentie' (zie bijvoorbeeld de uitspraken van 21 december 1999, ECLI:NL:RVS:1999:AA4296, van 8 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1131 en van 18 februari 2026, ECLI:NL:RVS:2026:784). Bij verlening van een dergelijke omgevingsvergunning heeft de inwerkingtreding van een bestemmingsplan in die zin dus onomkeerbare gevolgen. Om deze reden neemt de voorzieningenrechter van de Afdeling in de regel een spoedeisend belang aan bij een verzoek om schorsing van een bestemmingsplan, wanneer er een aanvraag om een dergelijke omgevingsvergunning in overeenstemming met het bestemmingsplan is gedaan.

De in de Tegelen-jurisprudentie aangenomen uitzondering doet zich niet voor als voor de verlening van een omgevingsvergunning voor de activiteit 'bouwen' of de activiteit 'uitvoeren van een werk' ook omgevingsvergunning voor de activiteit 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' (artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo) nodig is. In die gevallen is het aan het bestuursorgaan om te beoordelen of de afwijking van het bestemmingsplan in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening, en heeft de aanvrager geen rechtstreekse aanspraak op verlening van de omgevingsvergunning. Dit doet zich niet alleen voor in gevallen waarin een buitenplanse afwijkingsbevoegdheid (artikel 2.12,

eerste lid, aanhef en onder a, onder 20 en onder 30, van de Wabo) aan de orde is, maar ook in gevallen waarin een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid (artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 10, van de Wabo) aan de orde is. Heeft een bestuursorgaan een omgevingsvergunning verleend op basis van zo'n afwijkingsbevoegdheid, dan geldt onverkort het uitgangspunt dat een latere vernietiging van een bestemmingsplan terugwerkende kracht heeft. In een beroepsprocedure tegen een dergelijke omgevingsvergunning moet de bestuursrechter er dus van uitgaan dat het vernietigde bestemmingsplan nooit heeft gegolden. Bij verlening van een dergelijke omgevingsvergunning heeft de inwerkingtreding van een bestemmingsplan in die zin dus geen onomkeerbare gevolgen. Om deze reden neemt de voorzieningenrechter van de Afdeling in de regel geen spoedeisend belang aan bij een verzoek om schorsing van een bestemmingsplan, wanneer er een aanvraag om een omgevingsvergunning is gedaan die alleen met toepassing van een afwijkingsbevoegdheid kan worden verleend.

Het bestemmingsplan dat Résidence Le Mistral en La Riva Real Estate geschorst willen zien, maakte het door Zinger Noordwijk aangevraagde bouwplan alleen mogelijk met toepassing van een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid. Zij had en heeft daarmee dus geen rechtstreekse aanspraak op verlening van de door haar aangevraagde omgevingsvergunning. De aanvraag om deze omgevingsvergunning en de verlening daarvan, zouden de voorzieningenrechter onder de werking van de Wro en de Wabo daarom geen aanleiding hebben gegeven om uit te gaan van onomkeerbare gevolgen en spoedeisendheid bij het verzoek aan te nemen.

2. De inwerkingtreding van de Omgevingswet, waardoor het bestemmingsplan deel is gaan uitmaken van het tijdelijke deel van het omgevingsplan, brengt hier geen verandering in. Uit artikel 22.10 gelezen in samenhang met artikel 5.21, tweede lid, onder a, van de Omgevingswet volgt dat de binnenplanse afwijkingsregels uit een bestemmingsplan gelden als beoordelingsregels voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Uit artikel 22.280 van de regels van het tijdelijke deel van het omgevingsplan (de zogenaamde Bruidsschat) volgt, kort gezegd, dat voor zover in een bestemmingsplan, dat deel is gaan uitmaken van het tijdelijke deel van het omgevingsplan, voor een activiteit een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid gold, een verbod geldt om deze zonder omgevingsvergunning te verrichten. Weliswaar volgt uit artikel 8.0a, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving dat bij zo'n verbod de omgevingsvergunning moet worden verleend als de activiteit niet in strijd is met de regels die daarover in het omgevingsplan zijn gesteld, maar die verplichting geldt niet in situaties als deze. Dat volgt uit artikel 22.281 van de regels van het tijdelijke deel van het omgevingsplan, waarin is bepaald dat de verplichting in gevallen als bedoeld in artikel 22.280 moet worden gelezen als een bevoegdheid. In dat

verband moet het college ook beoordelen of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 13 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4624, onder 14). Ook onder de Omgevingswet heeft Zinger Noordwijk dus geen rechtstreekse aanspraak op verlening van de door haar gevraagde omgevingsvergunning. De aanvraag en de verlening van de omgevingsvergunning leiden er dan ook niet toe dat het in werking getreden bestemmingsplan onomkeerbare gevolgen heeft.

Dit betekent dat Résidence Le Mistral en La Riva Real Estate geen spoedeisend belang hebben bij hun verzoek om schorsing van het bestemmingsplan, ook niet nu dat inmiddels deel uitmaakt van het tijdelijke deel van het omgevingsplan.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 22-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:4252

Zaaknummer: 202500053/2/R3

Wetsartikelen: 2.1 lid 1 aanhef en onder a of b Wabo, 2.12 lid 1 aanhef en onder a onder 1, 20 en 30 Wabo, 5.21 lid 2 onder a Ow, 22.10 Ow en 8.0a Bkl

RECHTSPRAAK

Bestemmingsplan/Harderwijk

Er is op grond van een goede ruimtelijke ordening geen noodzaak om in het bestemmingsplan vast te leggen dat verhuur van de recreatiewoningen moet plaatsvinden door tussenkomst van één gecentraliseerde bedrijfsorganisatie.

Casus

Bij besluit van 26 januari 2023 heeft de raad het bestemmingsplan 'Buitengebied - Het Verscholen Dorp' gewijzigd vastgesteld. Het bestemmingsplan betreft een herziening van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2014' voor zover het gaat om het vakantiepark Het Verscholen Dorp aan de Boslaan 2 in Harderwijk. Op het vakantiepark zijn één bedrijfswoning en 132 recreatiewoningen gelegen. Het Bungalowpark is eigenaar van het recreatiecomplex, bestaande uit centrale voorzieningen, receptie, bedrijfswoning, technische ruimte, wasserette, opslag, wegen en paden, zwembad, tennisbaan, speeltuin en infrastructuur. Daarnaast is het Bungalowpark eigenaar van een aantal van de recreatiewoningen. De percelen met de overige recreatiewoningen zijn in eigendom van derden. Alle recreatiewoningen nemen de nutsvoorzieningen af via het Bungalowpark. In het bestemmingsplan 'Buitengebied - Het Verscholen Dorp' is artikel 11.1 van de planregels gewijzigd. De functieaanduiding 'bedrijfsmatige exploitatie van verblijfsrecreatie' is komen te vervallen. Verder is in dit artikel nu bepaald dat de recreatiewoningen uitsluitend mogen worden opgericht en gebruikt voor eigen recreatief gebruik en dat deze uitsluitend via één gecentraliseerde bedrijfsmatige organisatie in gebruik mogen worden gegeven aan derden ten behoeve van wisselend gebruik. Dit laatste betekent dat, voor zover de eigenaren van de recreatiewoningen deze willen verhuren aan derden, zij dit alleen mogen doen via één centrale organisatie. Deze organisatie is het Bungalowpark.

Appellanten zijn alle eigenaar van een perceel met een recreatiewoning. Zij kunnen zich niet vinden in het vereiste dat de recreatiewoningen alleen nog aan derden in gebruik kunnen worden gegeven ten behoeve van wisselend gebruik door tussenkomst van één gecentraliseerde bedrijfsmatige organisatie.

Op de zitting bij de Afdeling heeft de raad toegelicht dat het terugbrengen en voorkomen van permanente bewoning niet het enige doel is van de eis, maar dat deze eis ook leidt tot het versterken van de toeristische functie doordat deze leidt tot meer eenheid in marktbenadering, beheer, uitstraling en prijsbeleid, en tot minder verrommeling/versplintering. Volgens de raad was bijvoorbeeld voor de huurders onduidelijk of zij gebruik konden maken van de receptie. Ook heeft de raad erop gewezen dat, als iedere woning door de eigenaar zelf kan worden verhuurd, dit kan leiden tot een vorm van verhuur die niet zo is bedoeld. Als voorbeelden noemt de raad de verhuur aan prostituées en aan arbeidsmigranten, wat nog steeds op het park voorkomt. Bedrijfsmatige verhuur van de recreatiewoningen door één organisatie kan dit volgens de raad tegengaan.

Rechtsvraag

Is er op grond van een goede ruimtelijke ordening, onder andere vanwege verrommeling/versplintering van het park, een noodzaak om in het bestemmingsplan vast te leggen dat verhuur van de recreatiewoningen moet plaatsvinden door tussenkomst van één gecentraliseerde bedrijfsorganisatie?

Uitspraak

Uit de plantoelichting volgt dat het doel van de eis is om oneigenlijk woongebruik van de recreatiewoningen tegen te gaan en zo het verblijfsrecreatieve karakter van het park te versterken. Naar het oordeel van de Afdeling is het stellen van die eis evenwel niet noodzakelijk om dit doel te bereiken. In dit kader is van belang dat in zowel het voorgaande bestemmingsplan 'Buitengebied 2014' als in het voorliggende bestemmingsplan 'Buitengebied - Het Verscholen Dorp' is opgenomen dat permanente bewoning van de recreatiewoningen niet is toegestaan. Het college kan hiertegen dan ook handhavend optreden.

Dat, naar de raad op de zitting heeft gesteld, met de eis ook verhuur van de recreatiewoningen aan prostituées en arbeidsmigranten kan worden tegengegaan, maakt de eis evenmin noodzakelijk. Daargelaten dat uit de plantoelichting niet blijkt dat dit (ook) een reden is geweest om de eis te stellen, geldt namelijk al dat ook dergelijke verhuur op grond van het voorgaande bestemmingsplan al niet was toegestaan en dat daartegen handhavend kon worden opgetreden.

Voor zover de raad op de zitting heeft gesteld dat met de eis ook beoogd zou zijn verrommeling/versplintering van het park tegen te gaan, overweegt de Afdeling dat de raad niet heeft onderbouwd waarom de gestelde verrommeling/versplintering een (ruimtelijk) probleem is. Dat gecentraliseerde verhuur volgens de raad wenselijk is, gelet op de hiervoor onder 6.1 vermelde door de raad gegeven argumenten, is bovendien onvoldoende om te

oordelen dat het hier een eis betreft die noodzakelijk is uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij betreft de Afdeling dat in de bestaande situatie een deel van de percelen met daarop gelegen recreatiewoningen in eigendom is van (verschillende) derden en de raad niet heeft gemotiveerd hoe, gelet op deze bestaande eigendomsverhoudingen en het feit dat eigen recreatief gebruik door die derden nog steeds is toegestaan, de gestelde verrommeling/versplintering met de eis wordt tegengegaan.

Gelet op het voorgaande bestaat naar het oordeel van de Afdeling geen noodzaak om op grond van een goede ruimtelijke ordening in het bestemmingsplan vast te leggen dat verhuur van de recreatiewoningen moet plaatsvinden door tussenkomst van één gecentraliseerde bedrijfsorganisatie. Daar komt bij dat de eis tot een forse beperking van het eigendomsrecht leidt, wat door de raad ook niet is weersproken. Zo wordt de vrijheid van de eigenaren beperkt om te kiezen op welke wijze (zelf of door tussenkomst van bijvoorbeeld een platform) zij de recreatiewoningen te huur aanbieden aan derden. Bovendien is het de eigenaren, zoals op zitting aan de orde is geweest, gelet op de in artikel 1.7 van de planregels neergelegde definitie van 'eigen recreatief gebruik', ook niet (meer) toegestaan om hun recreatiewoningen om niet te laten gebruiken door bijvoorbeeld hun uit huis wonende kinderen of om daar zelf met eigen kleinkinderen te verblijven. Dat, naar het Bungalowpark op zitting heeft gesteld, deze derden zich alleen hoeven aan te melden bij het Bungalowpark en het Bungalowpark voor dergelijke verhuur geen kosten in rekening zal brengen bij de eigenaren, maakt dit niet anders. Niet alleen is dit niet vastgelegd, maar dat kan in de toekomst ook wijzigen. Het voorgaande betekent dat de eis naar het oordeel van de Afdeling voor de vier eigenaren die daartegen in deze procedure zijn opgekomen, onevenredig is.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 08-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:3973

Zaaknummer: 202301654/1/R3

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Handhaving/Geldrop-Mierlo

Het begrip agrarische bodemexploitatie moet in casu ruim worden geïnterpreteerd. Verschillende vormen van agrarisch gebruik zijn mogelijk, waaronder het houden van dieren en dus ook bijen.

Casus

Bij besluit van 7 januari 2021 heeft het college van burgemeester en wethouders van Geldrop-Mierlo appellant gelast om het exploiteren van een bijenhouderij op het perceel [locatie] in Mierlo, te staken en gestaakt te houden door alle bijenkasten en stellages/constructies voor het opstellen van de bijenkasten te verwijderen en verwijderd te houden.

De rechtbank heeft naar aanleiding van het ingestelde beroep geoordeeld dat het college de last onder dwangsom mocht opleggen. Het houden van bijen is strijdig met de bestemming 'Agrarisch', omdat dit geen agrarische bodemexploitatie als bedoeld in artikel 3.1 van de planregels is. Het houden van bijen in maximaal 20 bijenkasten is volgens de rechtbank niet in strijd met de woonbestemming

Rechtsvraag

Valt het houden van bijen en het gebruik van bijenkasten onder agrarische bodemexploitatie?

Uitspraak

Tussen partijen is in geschil of het houden van bijen en het gebruik van bijenkasten valt onder agrarische bodemexploitatie. De Afdeling stelt vast dat de planregels geen definitie geven van agrarische bodemexploitatie. In artikel 1, onder 11, van de planregels is het begrip agrarisch bedrijf wel gedefinieerd, namelijk: 'bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen of het houden van dieren'. Maar dit zegt nog niet direct iets over de betekenis van agrarische bodemexploitatie. Artikel 3.1 van de planregels is echter gelet op de overige planregels voldoende duidelijk. Op grond van artikel 3.3.1 en artikel 3.3.2 van de planregels kan het college binnen de bestemming 'Agrarisch' ten behoeve van agrarisch gebruik een omgevingsvergunning verlenen voor de bouw van een

schuilgelegenheid voor vee of voor de bouw van een rijbak. De Afdeling leidt hieruit af dat agrarische bodemexploitatie ook de exploitatie van de bodem door het houden van dieren omvat. Artikel 3.1 van de planregels noemt geen specifieke vormen van agrarisch gebruik, zoals akkerbouw, veeteelt of glastuinbouw. Het begrip agrarische bodemexploitatie moet daarom ruim worden geïnterpreteerd. Verschillende vormen van agrarisch gebruik zijn mogelijk, waaronder het houden van dieren en dus ook bijen. Bijen gebruiken het perceel voor het verzamelen van nectar en het bestuiven van bloemen, planten en bomen en zij produceren honing. Honing is een agrarisch product. Daarom is het houden van bijen in dit geval een vorm van agrarische bodemexploitatie.

Dit betekent dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat het college bevoegd was om handhavend op te treden tegen het gebruik van de gronden met de bestemming 'Agrarisch' voor het exploiteren van een bijenhouderij.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 08-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:3977

Zaaknummer: 202401489/1/R2

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Wijzigingsbesluit/Amsterdam

Exploitatieplan is onderdeel van het tijdelijk deel omgevingsplan. Stichtingen zijn belanghebbende bij intrekking niet-financiële deel exploitatieplan. Relativiteitsvereiste kan niet worden tegengeworpen. De norm van ETFAL strekt ook tot bescherming van algemene belangen. Privaatrechtelijke regeling biedt onvoldoende waarborgen.

Casus

Bij besluit van 10 juli 2025 heeft de raad het 'Wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Amsterdam: Intrekken 1e herziening exploitatieplan Bloemendalerpolder' als wijziging van het omgevingsplan van de gemeente Amsterdam (het besluit tot wijziging) vastgesteld. Tegen dit besluit hebben Stichting Park Muiderslotlaan, Stichting Bewonersbelangen Leeuw en Sluis en Stichting Flora & Faunabescherming beroep ingesteld. Stichting Park Muiderslotlaan en Stichting Bewonersbelangen Leeuw en Sluis komen op voor de belangen van eigenaren en bewoners van gebouwde of nog te bouwen woningen op gronden gelegen in het exploitatieplangebied. Stichting Flora & Faunabescherming komt op voor de natuurbelangen ter plaatse. De stichtingen vrezen – kort samengevat – dat met het wegvallen van het exploitatieplan woningen zullen worden gerealiseerd zonder (parallelle) aanleg van voldoende recreatief groen of speelvoorzieningen. Hun beroepen hebben daarmee betrekking op het niet-financiële deel van het (voormalige) exploitatieplan waarin, onder meer, regels over fasering van de bouw van woningen en (groen)voorzieningen zijn opgenomen. Zij stellen dat in het exploitatieplan inrichting-, fasering- en kwaliteitsregels zijn vastgelegd die waarborgen dat nieuwe bebouwing groen wordt ingebed en dat tijdig openbare voorzieningen aanwezig zijn, waaronder speelplekken voor jongeren. Door het besluit tot wijziging is dit niet langer publiekrechtelijk gewaarborgd, terwijl dit volgens hen wél nodig is. Daarbij wijzen zij erop dat de private overeenkomst, de 'Samenwerkings- en Uitvoeringsovereenkomst Bloemendalerpolder' van 26 september 2012 ('SUOK'), niet door hen kan worden ingeroepen, aangezien zij hierbij geen partij zijn.

Derdebelanghebbende GEM Bloemendalerpolder voert in beroep aan dat de stichtingen geen belanghebbenden zijn. De raad en GEM Bloemendalerpolder stellen verder dat de beroepen van Stichting Park Muiderslotlaan, Stichting Bewonersbelangen Leeuw en Sluis en Stichting Flora & Faunabescherming niet kunnen leiden tot vernietiging van het besluit tot wijziging, aangezien het relativiteitsvereiste daaraan in de weg staat. Zij stellen dat de door hen ingeroepen normen kennelijk niet strekken tot bescherming van de belangen van appellanten, maar uitsluitend tot die van de ontwikkelende partijen. Volgens hen kan uit de artikelen 6.17, eerste lid, van de Wro en 6.2.11, onder a, van het Besluit ruimtelijke ordening (oud) worden afgeleid dat regels over grondexploitatie geen derdenwerking hebben en dus geen rechten verlenen aan bewoners. Deze regels gelden slechts in de verhouding gemeente en grondeigenaren/ontwikkelaars van de gronden, aldus de raad en GEM Bloemendalerpolder. Tot slot stelt de raad dat het kostenverhaal verzekerd is via de SUOK, aangezien GEM Bloemendalerpolder inmiddels alle gronden binnen het exploitatieplangebied in eigendom heeft. Het besluit tot wijziging past hierbij en is in lijn met hoe de wetgever kostenverhaal voor ogen heeft gehad, namelijk via een (anterieure) overeenkomst. Dat bewoners geen contractspartij zijn, waardoor de SUOK voor hen juridisch niet afdwingbaar is, maakt geen verschil. De bewoners kunnen het gemeentebestuur namelijk aanspreken op de naleving van en het toezicht op de SUOK.

Rechtsvragen

1. Zijn de stichtingen belanghebbenden?
2. Kunnen de beroepen niet leiden tot vernietiging van het wijzigingsbesluit vanwege het relativiteitsvereiste?
3. Is het kostenverhaal nu anderszins verzekerd?

Uitspraak

1. Wie rechtstreeks feitelijke gevolgen ondervindt van een activiteit die het besluit – zoals (een wijziging van) een omgevingsplan of een vergunning – toestaat, is in beginsel belanghebbende bij dat besluit. Stichting Park Muiderslotlaan komt volgens haar doelstelling, zoals neergelegd in artikel 3.1 van haar statuten, op voor de belangen van de bewoners nabij het park Muiderslotlaan, dat ligt binnen Bloemendalerpolder, en daarmee voor een collectief belang. Als de bewoners voor wie zij opkomt zelf belanghebbende zijn, is daarmee in beginsel de belanghebbendheid van de Stichting gegeven. Het is aannemelijk dat verschillende bewoners nabij het park Muiderslotlaan gevolgen kunnen ondervinden van het besluit tot wijziging. Daarvoor acht de Afdeling van belang dat degenen die belanghebbenden zouden zijn geweest

bij de vaststelling van een exploitatieplan (oud), dat ook zouden zijn bij een besluit tot intrekking daarvan (vgl. ABRS 12 juni 2024, nr. 202202743/1/R2, ECLI:NL:RVS:2024:2416, onder 9.3). Uit artikel 8.2, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening (Wro, oud) volgt dat als belanghebbende bij een besluit tot vaststelling van een exploitatieplan in elk geval wordt aangemerkt degene die een grondexploitatieovereenkomst heeft gesloten met betrekking tot in het desbetreffende besluit opgenomen gronden, of die eigenaar is van die gronden. Gelet hierop zouden de bewoners die eigenaar zijn van een woning gelegen op gronden die behoren tot het exploitatieplangebied belanghebbenden zijn bij de vaststelling van het exploitatieplan en daarmee ook bij de intrekking daarvan. De Afdeling ziet niet in dat deze, uit de Wro voortvloeiende regel over de belanghebbendheid bij een besluit betreffende een exploitatieplan, niet ook toepasbaar is in het onderhavige geval dat betreft de intrekking van een exploitatieplan, ook nu dit exploitatieplan onderdeel is gaan uitmaken van het tijdelijk deel van het omgevingsplan als bedoeld in de Ow. De feitelijke gevolgen van een dergelijk besluit zijn onder de Ow niet veranderd. Voor zover GEM Bloemendalerpolder in dit verband naar voren brengt dat het besluit tot wijziging geen rechtstreekse gevolgen heeft voor anderen dan grondeigenaren en ontwikkelaars van de gronden, miskent zij dat Stichting Park Muiderslotlaan opkomt voor grondeigenaren, namelijk de bewoners nabij het park Muiderslotlaan. GEM Bloemendalerpolder heeft niet betoogd dat Stichting Park Muiderslotlaan niet (ook) opkomt voor de belangen van eigenaren van percelen in het exploitatieplangebied. Stichting Park Muiderslotlaan brengt door op te komen voor de belangen van de voornoemde bewoners een bundeling van rechtstreeks bij het bestreden besluit betrokken individuele belangen tot stand. In de bundeling van die belangen liggen de in artikel 1:2, derde lid, van de Awb genoemde feitelijke werkzaamheden besloten. Gelet hierop behoeft het betoog van GEM Bloemendalerpolder over die feitelijke werkzaamheden geen bespreking. De conclusie is dat Stichting Park Muiderslotlaan belanghebbende is bij het besluit tot wijziging. Om die reden wordt haar, gelet op wat de Afdeling heeft overwogen in de hiervoor vermelde uitspraak van 14 april 2021, artikel 6:13 van de Awb niet tegengeworpen. Het beroep, voor zover ingesteld door Stichting Park Muiderslotlaan, is dan ook ontvankelijk.

De Afdeling stelt verder vast dat Stichting Bewonersbelangen Leeuw en Sluis en Stichting Flora & Faunabescherming wel zienswijzen hebben ingediend tegen het ontwerpbesluit. Voor hen is van belang dat uit de uitspraken van de Afdeling van 14 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:786 en 4 mei 2021, ECLI:NL:RVS:2021:953 volgt dat in zaken waarin de wetgever een ieder de mogelijkheid heeft gegeven om zienswijzen naar voren te brengen allen die zienswijzen naar voren hebben gebracht over het ontwerpbesluit toegang hebben tot de rechter, ook al zijn zij geen belanghebbenden als bedoeld in artikel 1:2 van de Awb.

2. Het relativiteitsvereiste staat niet aan een inhoudelijke beoordeling van de beroepsgronden

van Stichting Park Muiderslotlaan, Stichting Bewonersbelangen Leeuw en Sluis en Stichting Flora & Faunabescherming in de weg. Hun beroepen zijn gericht tegen het besluit tot wijziging, voor zover het gaat om de intrekking van het zogenoemde niet-financiële deel van het exploitatieplan (vgl. de uitspraak van 15 februari 2012, nr. 201011643/1/R2, ECLI:NL:RVS:2012:BV5115). Dit niet-financiële deel maakt sinds de inwerkingtreding van de Ow per 1 januari 2024 geen deel meer uit van het geheel van bepalingen dat ziet op het kostenverhaal (afdeling 13.6 van de Ow), maar vindt thans zijn basis in de algemene norm van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de Ow (Kamerstukken II 2018/19, 35133, nr. 3, p. 184). Stichting Park Muiderslotlaan, Stichting Bewonersbelangen Leeuw en Sluis en Stichting Flora & Faunabescherming beroepen zich aldus, anders dan de raad en GEM Bloemendalerpolder stellen, op de norm van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Die norm beschermt, voor zover deze ziet op een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van een woning, onder meer het belang van bewoners bij behoud en herstel van dit woon- en leefklimaat (vgl. de uitspraak van 10 december 2025, ECLI:NL:RVS:2025:5966, onder 3.1 e.v.). De belangen van de individuele burgers die tezamen met de stichtingen beroep hebben ingesteld vallen aldus onder het beschermingsbereik van artikel 4.2, eerste lid, van de Ow. Nu naar het oordeel van de Afdeling Stichting Bewonersbelangen Leeuw en Sluis, net als Stichting Park Muiderslotlaan (zie onder 3.3), volgens haar statutaire doelstelling opkomt voor bewoners in de Bloemendalerpolder, vallen de belangen van deze stichtingen logischerwijs ook onder het beschermingsbereik van artikel 4.2, eerste lid, van de Ow. Daartoe overweegt de Afdeling dat, anders dan de raad en GEM Bloemendalerpolder lijken te stellen, voor het kunnen aanmerken van een rechtspersoon als een bewonersorganisatie niet expliciet in de statuten hoeft te worden vastgelegd dat wordt opgekomen voor bewoners. Voldoende is dat dit uit de omschrijving van de statutaire doelstelling kan worden afgeleid. In dit geval gaat het de stichtingen onder andere om het beschermen en verbeteren van de leefomgeving, recreatiemogelijkheden, verkeersveiligheid en sociale cohesie. Daaruit kan zonder meer worden afgeleid dat het de stichtingen gaat om bewonersbelangen.

De norm van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties strekt ook tot bescherming van algemene belangen, waaronder in elk geval het belang van Stichting Flora & Faunabescherming bij het behouden en verbeteren van de natuur, de leefomgeving, het milieu en de landschappelijke en cultuurhistorische waarden op de locatie. Anders dan de raad en GEM Bloemendalerpolder naar voren brengen, is de statutaire doelstelling van Stichting Flora & Faunabescherming niet veelomvattend. Haar statutaire doelstelling beperkt zich tot het behouden en verbeteren van de natuur, de leefomgeving, het milieu en de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, terwijl haar werkgebied zich beperkt tot met name de regio

Amsterdam-Amstelland, de gemeente Wijdemeren, de gemeente Gooise Meren en de voormalige gemeente Weesp en omstreken.

3. De Afdeling ziet zich voor de vraag gesteld of het besluit tot wijziging kon worden vastgesteld, omdat het kostenverhaal anderszins is verzekerd door de SUOK en GEM Bloemendalerpolder inmiddels alle gronden in eigendom heeft binnen het exploitatieplangebied. De Afdeling beantwoordt die vraag ontkennend. Daarvoor is van belang dat het besluit tot wijziging de intrekking inhoudt van een al op 11 juli 2016 vastgesteld exploitatieplan. Dat exploitatieplan, waaronder ook artikel 4 van het besluit '1e herziening exploitatieplan Bloemendalerpolder', heeft gevolgen voor de fysieke leefomgeving (vgl. onder het oude recht de uitspraak van 15 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV5115). Appellanten kunnen zich hierop beroepen, aangezien het exploitatieplan onderdeel is van het tijdelijk deel van het omgevingsplan (zie onder 4.2) en daarom op grond van de artikelen 5.18, eerste lid, van de Ow en artikel 8.0a, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving een weigeringsgrond vormt voor de verlening van een omgevingsvergunning en een basis voor een verzoek om handhaving. Gelet hierop is het voor regels die nodig zijn vanuit een oogpunt van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, zoals hier aan de orde (zie onder 7.3), vanwege het rechtszekerheidsbeginsel onvoldoende dat zij uitsluitend onderwerp zijn van privaatrechtelijke afspraken. Dergelijke afspraken bieden onvoldoende afdwingbare waarborgen voor derden die afhankelijk zijn van een publiekrechtelijke regeling die waarborgen biedt voor hun rechtspositie. Daarbij betreft de Afdeling dat, hoewel de raad en GEM Bloemendalerpolder terecht stellen dat voor het kostenverhaal geldt dat privaatrechtelijke afspraken volgens de wetgever de prioritaire weg zijn (o.a. Kamerstukken II 2004/05, 30218, nr. 3, p. 25), dit, gelet op de geheel andere aard van de regels, niet het geval is voor regels die nodig zijn vanuit een oogpunt van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dit heeft dus ook gevolgen voor een besluit tot intrekking van zulke regels. De conclusie is dat de raad het besluit tot wijziging niet mocht vaststellen louter vanwege het bestaan van de SUOK.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 03-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:3180

Zaaknummer: 202504519/1/R1

Wetsartikelen: 1:2 lid 3 Awb , 6:13 Awb , 6.17 lid 1 Wro, 8.2 lid 4 Wro , 6.2.11 onder a Bro, 4.2 lid 1 Ow, 5.18 lid 1 Ow en 8.0a lid 1 Bkl

RECHTSPRAAK

Handhaving/Helmond

Een bouwstop wordt door het college opgelegd als ordemaatregel, waarin vanwege de spoedeisendheid slechts een beperkte belangenafweging hoeft te worden gemaakt. Het college hoeft in het kader van het opleggen en handhaven van een bouwstop in principe niet te onderzoeken of de werkzaamheden gelegaliseerd kunnen worden. Die afweging dient het college te maken bij het beoordelen van een aanvraag voor een vergunning voor de desbetreffende werkzaamheden. Het college mocht eiser voor de door eiser verlangde dialoog daarom verwijzen naar de noodzaak om een aanvraag om een vergunning in te dienen.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Helmond (het college) heeft een bouwstop opgelegd in de vorm van een last onder dwangsom. Met het bestreden besluit op het bezwaar van eiser is het college bij het besluit tot het opleggen van een bouwstop gebleven.

Volgens eiser was het handhavend optreden van het college niet evenredig. Het college had kunnen volstaan met het aanzeggen van een bouwstop voor een beperkter onderdeel van de werkzaamheden.

Rechtsvraag

Was het handhavend optreden van het college in dit geval evenredig?

Uitspraak

De beroepsgrond slaagt niet. Een bouwstop wordt door het college opgelegd als ordemaatregel, waarin vanwege de spoedeisendheid slechts een beperkte belangenafweging hoeft te worden gemaakt. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 13 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1064. Het college hoeft in het kader van het opleggen en handhaven van

een bouwstop in principe niet te onderzoeken of de werkzaamheden gelegaliseerd kunnen worden. Zie voor dit laatste bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1732. Die afweging dient het college te maken bij het beoordelen van een aanvraag voor een vergunning voor de desbetreffende werkzaamheden. Het college mocht eiser voor de door eiser verlangde dialoog daarom verwijzen naar de noodzaak om een aanvraag om een vergunning in te dienen.

Het college hoefde bij het opleggen van de aanvankelijke bouwstop dus niet eerst met eiser in gesprek te gaan over de reikwijdte van de bouwstop. Dat neemt niet weg dat het college bij de heroverweging in bezwaar wel aanleiding moet zien om nader onderzoek te doen naar de noodzakelijke reikwijdte van de bouwstop. De rechtbank is echter van oordeel dat het college de bouwstop in het bestreden besluit volledig heeft mogen handhaven. De strekking van de bouwstop was namelijk dat de werkzaamheden dienden te worden gestaakt totdat het college zekerheid had over de aanvaardbaarheid ervan vanuit cultuurhistorisch perspectief. Die zekerheid had het college nog niet, aangezien eiser nog geen aanvraag had ingediend. Dat betekent dat het college de bouwstop mocht handhaven.

Dat de bouwstop mede tot gevolg had dat eiser waterschade heeft geleden, maakt niet dat het college de bouwstop in het bestreden besluit niet mocht handhaven. Dat is alleen al zo omdat de waterschade pas op 7 januari 2025, dus na de datum van het bestreden besluit, is geconstateerd. (Mogelijke) waterschade als gevolg van de bouwstop was in de bezwaarfase niet naar voren gebracht. Het college kon hiermee bij het bestreden besluit daarom geen rekening houden.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 22-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:5189

Zaaknummer: 25/325

Wetsartikelen: 3:4 lid 2 Awb

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Huizen

Het college kan een omgevingsplanactiviteit die in strijd is met het omgevingsplan op twee manieren toelaten: door het verlenen van een omgevingsvergunning voor een bopa of door het omgevingsplan te wijzigen. Een omgevingsvergunning voor een bopa is projectgebonden en wordt verleend op aanvraag. Omdat vergunninghouder ervoor heeft gekozen een omgevingsvergunning voor een bopa aan te vragen, moest het college op die aanvraag beslissen en was het college niet gehouden in plaats daarvan een procedure tot wijziging van het omgevingsplan te volgen.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Huizen (het college) heeft een omgevingsvergunning verleend voor de bouw van twee geschakelde woningen. Het bouwplan voldoet niet aan het omgevingsplan, daarom heeft het college een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit verleend. Met het bestreden besluit heeft het college de bezwaren ongegrond verklaard en is de verleende omgevingsvergunning in stand gelaten.

Rechtsvraag

Was het college in dit geval gehouden om de ontwikkeling mogelijk te maken via een wijziging van het omgevingsplan in plaats van door het verlenen van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (bopa)?

Uitspraak

De rechtbank overweegt dat het college een omgevingsplanactiviteit die in strijd is met het omgevingsplan op twee manieren kan toelaten: door het verlenen van een omgevingsvergunning voor een bopa of door het omgevingsplan te wijzigen. Een nadere

toelichting daarop is te vinden op <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/omgevingsplanactiviteit/buitenplanse-omgevingsplanactiviteit/keuze-bopa-wijziging-omgevingsplan>. Een omgevingsvergunning voor een bopa is projectgebonden en wordt verleend op aanvraag. Omdat vergunninghouder ervoor heeft gekozen een omgevingsvergunning voor een bopa aan te vragen, moest het college naar het oordeel van de rechtbank op die aanvraag beslissen en was het college niet gehouden in plaats daarvan een procedure tot wijziging van het omgevingsplan te volgen.

De door eisers gestelde mogelijkheid dat de gekozen procedure na realisering van het bouwplan leidt tot ruimere vergunningvrije bouwmogelijkheden, maakt dit niet anders. Nog daargelaten dat eisers het door hen gestelde verschil in vergunningvrije bouwmogelijkheden met de overgelegde situatietekening niet inzichtelijk hebben gemaakt, vormt dit op zichzelf geen grond die het college aanleiding had moeten geven om de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bopa af te wijzen. Daarbij heeft het college toegelicht dat de aanvraag betrekking heeft op het deel van het hoofdgebouw dat buiten het bestemde bouwvlak valt. De bij- en aanbouwen blijven volgens het college binnen de regels van het omgevingsplan. Dat in het bestreden besluit niet specifiek op de situatietekening is ingegaan, leidt naar het oordeel van de rechtbank ook niet tot een ander oordeel. Het college heeft op de zitting toegelicht dat de situatietekening pas na de hoorzitting in bezwaar is overgelegd, maar dat daarvan wel kennis is genomen. De tekening heeft het college echter geen aanleiding gegeven om tot een ander standpunt te komen, omdat daaruit niet inzichtelijk is gemaakt welke extra vergunningvrije bouwmogelijkheden volgens eisers zouden ontstaan. De rechtbank kan deze toelichting volgen. Voor zover eisers nog wijzen op de interne e-mail van het afdelingshoofd Omgeving van de gemeente van 1 oktober 2024, leidt ook dat niet tot een ander oordeel. In deze e-mail worden slechts de mogelijke procedures besproken. Hieruit volgt niet dat het college de aanvraag anders had moeten beoordelen. De beroepsgrond slaagt niet.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 23-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:4664

Zaaknummer: UTR 26/2010

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Handhaving/Nuenen, Gerwen en Nederwetten

Verzoek om handhaving omgevingsplan. De groenbestemming laat 'beplantingen' toe. Daarom is het siergras toegestaan op grond van het omgevingsplan. Het poortje is niet toegelaten binnen deze groenbestemming. Dit poortje is echter vergunningvrij op grond van artikel 2.29 van het Besluit bouwwerken leefomgeving. Het college mocht dan ook niet handhavend optreden op grond van het omgevingsplan.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Nuenen, Gerwen en Nederwetten (het college) heeft het handhavingsverzoek van eiseres afgewezen. Met het bestreden besluit op het bezwaar van eiseres is het college bij deze afwijzing gebleven.

Volgens eiseres zijn het poortje en het siergras in strijd met de bestemming 'Groen' die op grond van het omgevingsplan op een groenstrook rust. Daarom had het college handhavend moeten optreden.

Rechtsvraag

Is sprake van een overtreding van het omgevingsplan?

Uitspraak

De beroepsgrond slaagt niet. De rechtbank legt hierna uit waarom dat zo is.

Op de groenstrook is het bestemmingsplan '[plaats] 2018' van toepassing. Dit bestemmingsplan maakt op grond van het overgangsrecht van de Omgevingswet deel uit van het omgevingsplan. Het bestemmingsplan geeft aan de groenstrook de bestemming 'Groen'. Op grond van artikel 9.1.1, onderdeel a, van de planregels zijn op grond van deze bestemming 'beplantingen' toegestaan. Het siergras is een vorm van beplanting en daarom is het siergras

toegestaan.

Voor het poortje geldt dat het niet passend is binnen de bestemming 'Groen'. Dat is ook niet in geschil. Dat maakt echter niet dat het college bevoegd was om handhavend op te treden. Dat zit zo. In artikel 2.29 van het Besluit bouwwerken leefomgeving staat een lijst met zaken die hoe dan ook niet vergunningplichtig zijn en die dus standaard toegestaan zijn. Op grond van onderdeel j van dit artikel is één van die zaken 'een erf- of perceelafscheiding, als die niet hoger is dan 1 m'. Volgens de toezichthouder van het college en de rechthebbenden is het poortje lager dan 1 meter. Dit is door eiseres niet weersproken. Dat betekent dat het poortje vergunningvrij is en dat het college dus niet handhavend mocht optreden op grond van het omgevingsplan.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 21-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:5435

Zaaknummer: 25/2406

Wetsartikelen: 2.29 Besluit bouwwerken leefomgeving

RECHTSPRAAK

Handhaving/Heusden

Het college was in dit geval niet bevoegd tot het opleggen van een preventieve last op grond van artikel 5:2, eerste lid, onder b van de Awb. De bevoegdheid van het college reikt niet verder dan zijn eigen grondgebied. Het college kan daarom enkel een last onder dwangsom opleggen voor een overtreding in zijn eigen gemeente, dan wel voor een klaarblijkelijk dreigende overtreding in zijn eigen gemeente in de zin van artikel 5:7 van de Awb. Met een beroep op de memorie van toelichting bij hoofdstuk 2 van de Omgevingswet kan de bevoegdheidsregeling zoals die is opgenomen in artikel 124 van de Grondwet en nader is uitgewerkt in artikel 108 en artikel 125 van de Gemeentewet, niet opzij worden gezet.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Heusden (het college) heeft in het besluit op bezwaar (het bestreden besluit) de aan verzoekster opgelegde preventieve last onder dwangsom, in stand gelaten. In die last wordt verzoekster gelast om herhaalde overtreding van de artikelen 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet en herhaalde overtreding van NEN-norm 2990+Cl:2020 te voorkomen.

Het college heeft in het bestreden besluit het standpunt ingenomen dat weliswaar niet voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 5:7 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), maar de last in stand kan blijven op grond van artikel 5:2, eerste lid, onder b van de Awb. Verzoekster heeft hiertegen beroep ingesteld en, hangende het beroep, ook om een voorlopige voorziening verzocht.

Het college heeft in het bestreden besluit aan verzoekster onjuist uitgevoerde asbestinspecties in andere gemeenten tegengeworpen.

Rechtsvraag

Was het college bevoegd om een preventieve last onder dwangsom op te leggen, voor zover dit verder reikt dan het gemeentelijk grondgebied van Heusden?

Uitspraak

De voorzieningenrechter stelt vast dat het college aan verzoekster in het bestreden besluit onjuist uitgevoerde asbestinspecties in andere gemeenten tegenwerpt. De voorzieningenrechter is van oordeel dat het college in dit geval niet bevoegd was tot het opleggen van een preventieve last onder dwangsom op grond van artikel 5:2, eerste lid, onder b van de Awb. De bevoegdheid van het college reikt namelijk niet verder dan het grondgebied van de gemeente Heusden. Het college kan daarom enkel een last onder dwangsom opleggen voor een overtreding in de gemeente Heusden, dan wel voor een klaarblijkelijk dreigende overtreding in haar eigen gemeente in de zin van artikel 5:7 van de Awb.

Met een beroep op de memorie van toelichting bij hoofdstuk 2 van de Omgevingswet kan de bevoegdheidsregeling zoals die is opgenomen in artikel 124 van de Grondwet en nader is uitgewerkt in artikel 108 en artikel 125 van de Gemeentewet, niet opzij worden gezet.

Het beroep is gegrond omdat het bestreden besluit onbevoegd is genomen. Dat leidt tot vernietiging respectievelijk herroeping van de besluiten, zoals hierna zal worden beslist. De overige door verzoekster aangevoerde gronden behoeven daarom geen bespreking meer.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 21-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:5396

Zaaknummer: 26/1837 en 26/1838

Wetsartikelen: 124 Grondwet, 108 Gemeentewet, 125 Gemeentewet, 5:2 lid 1 onder b Awb en 5:7 Awb

RECHTSPRAAK

Handhaving/Land van Cuijk

Artikel 22.23 van het (tijdelijk deel) omgevingsplan is de opvolger van artikel 5 bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor). De rechtbank sluit aan bij rechtspraak over laatstgenoemde bepaling. Er is sprake van een toename van het aantal woningen, zodat (artikel 22.26 van) het omgevingsplan is overtreden. Er is verder sprake van een uitzondering op de vergunningplicht zoals genoemd in artikel 2.25 van het Bbl. Daarom is geen vergunning voor de technische bouwactiviteit vereist.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Land van Cuijk (het college) heeft een handhavingverzoek met betrekking tot een bouwwerk, afgewezen. Tegen dit besluit heeft eiseres bezwaar ingediend. Met het bestreden besluit op het bezwaar van eiseres is het college bij dat besluit gebleven.

Eiseres heeft aangevoerd dat het college ten onrechte het verzoek om handhaving heeft afgewezen omdat geen omgevingsvergunning is verleend voor de omgevingsplanactiviteit (ruimtelijk) bouwen. Er is op grond van artikel 22.27 van het omgevingsplan geen sprake van een vergunningvrij bouwwerk, omdat het bouwwerk niet is gelegen in het achtererfgebied.

Eiseres heeft verder gesteld dat ook voor de technische bouwactiviteit een vergunning is vereist, omdat het bouwwerk niet is gelegen in het achtererfgebied maar in het voorerfgebied.

Rechtsvragen

1. Is sprake van een overtreding van het omgevingsplan?
2. Is sprake van een vergunningplichtige technische bouwactiviteit?

Uitspraak

1. De rechtbank overweegt dat het op grond van artikel 22.26 van het omgevingsplan verboden is om zonder omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten, een gebouwd bouwwerk in stand te houden en te gebruiken. In artikel 22.27 van het omgevingsplan staan de activiteiten waarvoor deze vergunningplicht niet geldt. Daarbij geldt op grond van artikel 22.23 van het Omgevingsplan dat bij de toepassing van de artikelen 22.27 (en 22.36) een bouwactiviteit uitsluitend vergunningvrij is als het aantal woningen niet toeneemt tenzij het gaat om huisvesting in verband met mantelzorg. Van dat laatste is geen sprake omdat het bouwwerk wordt gebruikt voor bewoning voor de dochter en schoonzoon van de burens in verband met de huidige woningnood.

Op zitting heeft het college gesteld dat artikel 22.23 van het omgevingsplan niet van toepassing is omdat geen sprake is van een nieuwe zelfstandige woning in de zin van artikel 22.23 van het omgevingsplan. Er is sprake van een afhankelijk woning omdat die voor de nutsvoorzieningen afhankelijk is van de hoofdwoning op hetzelfde perceel.

De rechtbank overweegt dat artikel 22.23 van het (tijdelijk deel) omgevingsplan de opvolger is van artikel 5 bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Uit de uitspraak van de Afdeling van 24 april 2013 (ECLI:NL:RVS:2013:BZ8456) volgt dat het bij dit artikel draait om het vereiste dat het aantal woningen gelijk moet blijven. De Afdeling oordeelde dat deze eis zo moet worden uitgelegd dat het aantal zelfstandige woningen niet mag toenemen. Artikel 22.23 biedt geen aanleiding daar anders over te oordelen omdat nergens uit blijkt dat met de omzetting van artikel 5 van bijlage II van het Bor naar artikel 22.23 in dat opzicht een wijziging is beoogd. Zie de artikelsgewijze toelichting bruidsschat omgevingsplan, www.iplo.nl.

De vraag is of sprake is van een zelfstandige woning. De rechtbank overweegt dat het omgevingsplan geen definitie geeft over wat onder een 'zelfstandige woning' wordt verstaan. Om deze reden sluit de rechtbank aan bij wat in de rechtspraak onder een 'zelfstandige woning' wordt verstaan. Uit de uitspraak van de Afdeling van 5 oktober 2016 leidt de rechtbank af dat bij de vaststelling of sprake is van een zelfstandige woning bepalend is of die woning afhankelijk is van wezenlijke voorzieningen van buiten de woning, zijnde een keuken, toilet en wasruimte (ECLI:NL:RVS:2016:2636 r.o. 4.4). Ten tijde van het bestreden besluit had het bouwwerk alle eigen voorzieningen zoals een keuken, toilet en badkamer. De rechtbank is van oordeel dat door de aanwezigheid van deze voorzieningen en inrichting sprake is van een zelfstandige woning. Dat een bouwwerk voor de gas-, water- en elektriciteitsvoorzieningen afhankelijk is van een andere woning (in dit geval de woning van vergunninghouder), is daarvoor niet van belang. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 5 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2636 r.o. 4.4. Nu het tijdelijke deel van het omgevingsplan maar een

woning per bestemmingsvlak toelaat, is sprake van een toename van woningen. Deze toename betekent dat het bouwwerk niet vergunningvrij kan worden gerealiseerd met artikel 22.27 van het omgevingsplan. Dat betekent dat voor deze bouwwerkzaamheden een vergunningplicht voor de omgevingsplanactiviteit 'bouwen' geldt. Ook het in stand houden van een zonder de vereiste omgevingsvergunning gerealiseerd bouwwerk is op grond van artikel 22.26 van het omgevingsplan – net als onder het oude recht – verboden. Er is dus sprake van een overtreding.

2. In artikel 2.25 Bbl is bepaald dat een bouwactiviteit vergunningplichtig is, voor zover die betrekking heeft op een gebouw of een ander bouwwerk met een dak en dat gebouw of andere bouwwerk:

- a. niet op de grond staat;
- b. hoger is dan 5 m;
- c. bij meer dan een bouwlaag, is voorzien van een verblijfsgebied op de tweede bouwlaag of hoger;
- d. is voorzien van een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte; of
- e. als gevolg van de bouwactiviteit een hoofdgebouw wordt;
- f. een bouwwerk is waaroverheen geen weg, spoorweg of waterweg loopt.

De rechtbank overweegt dat voor de vraag of er voor de technische bouwactiviteit een vergunning is vereist, de situering van het bouwwerk in het achtererfgebied niet relevant is. De situering in het achtererfgebied wordt niet genoemd in artikel 2.25 van het Bbl. Wel is relevant op grond van onderdeel e van artikel 2.25 van het Bbl of het bouwwerk als gevolg van de bouwactiviteit een hoofdgebouw is geworden.

In bijlage I van het besluit bouwwerken en leefomgeving wordt onder hoofdgebouw het volgende verstaan: 'gebouw, of bouwkundig en functioneel te onderscheiden gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor het verrichten van andere activiteiten dan bouwactiviteiten die op grond van het omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit op het perceel zijn toegestaan en, als meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die toegestane activiteiten het belangrijkste is.'

Het bouwwerk heeft, net als de bestaande woning op het perceel, een woonfunctie en het gaat om een tweede, zelfstandige woning op het perceel. Er is dus sprake van een tweede hoofdgebouw op het perceel in de zin van artikel 2.25 van het Bbl. Dat maakt niet dat het vergunningplichtig is voor de technische bouwactiviteit, omdat het bouwwerk in gevolgklasse 1 valt zoals bedoeld in artikel 2.27, eerste lid, onder a, van het Bbl. Er is dus sprake van een uitzondering op de vergunningplicht zoals genoemd in artikel 2.25 van het Bbl. Op grond daarvan is geen vergunning voor de technische bouwactiviteit vereist. Deze grond slaagt niet.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 08-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:4799

Zaaknummer: 25/1316

Wetsartikelen: 5 bijlage II Bor, 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 2.25 Besluit bouwwerken leefomgeving en 2.27 lid 1 onder a Besluit bouwwerken leefomgeving

RECHTSPRAAK

Handhaving/Ede

Een dwangsom die is gekoppeld aan een bepaalde tijdseenheid kan niet zo worden uitgelegd dat deze al wordt verbeurd wanneer de last slechts op één moment binnen die tijdseenheid wordt overtreden. In dit geval is gekozen voor een tijdseenheid van één week. Niet gebleken is dat de emissiereductietechnieken gedurende één of zelfs twee volle weken niet in bedrijf zijn geweest. Daarom zijn voor die overtredingen geen dwangsommen verbeurd. Verder is in dit geval sprake van een bijzondere omstandigheid die aanleiding geeft om van invordering af te zien, omdat sprake is van een tegenstrijdige situatie.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Ede (het college) heeft aan eiseres een last onder dwangsom opgelegd wegens overtreding van artikel 4.1311, tweede lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Het college heeft vervolgens besloten over te gaan tot invordering van de dwangsom die aan eiseres is opgelegd. Eiseres heeft tegen dit besluit bezwaar gemaakt. In de beslissing op bezwaar heeft het college het invorderingsbesluit gehandhaafd. Hiertegen heeft eiseres beroep ingesteld.

Eiseres stelt dat de berekening en vaststelling van de verbeurde dwangsommen niet zijn gebaseerd op een deugdelijke bewijsvoering. Omdat de dwangsom per tijdseenheid ('per week') geldt en de vaststelling volgens eiseres te onbepaald is, is er onvoldoende bewijs om de verbeurde van dwangsommen vast te stellen of tot invordering daarvan over te gaan.

Verder is volgens eiseres sprake van een bijzondere omstandigheid die maakt dat van invordering moet worden afgezien.

Rechtsvragen

1. Is de vaststelling van de verbeurde dwangsommen gebaseerd op een deugdelijke bewijsvoering?
2. Is sprake van een bijzondere omstandigheid die noopt tot het afzien van invordering?

Uitspraak

1. De beroepsgrond slaagt gedeeltelijk. De rechtbank stelt vast dat het college de dwangsom heeft vastgesteld op een bedrag per week waarin de overtreding voortduurt. Uit het invorderingsbesluit blijkt dat het college de dwangsommen heeft ingevorderd omdat de emissiereducerende technieken op 26 en 30 april 2024 niet continu in bedrijf zijn geweest en omdat de SCR van ketel 5 gedurende de maand april 2024 niet in bedrijf is geweest. De rechtbank overweegt dat wanneer een last onder dwangsom is opgelegd om een bestaande illegale situatie te beëindigen en de dwangsom is vastgesteld per tijdseenheid waarin de overtreding voortduurt, een dwangsom pas wordt verbeurd als de illegale situatie na afloop van de begunstigingstermijn gedurende die volledige tijdseenheid heeft voortgeduurd. De wet biedt namelijk ook de mogelijkheid om een dwangsom ineens of een dwangsom per overtreding op te leggen. Daarom kan een dwangsom die is gekoppeld aan een bepaalde tijdseenheid niet zo worden uitgelegd dat deze al wordt verbeurd wanneer de last slechts op één moment binnen die tijdseenheid wordt overtreden (ECLI:NL:RVS:2013:1829 en ECLI:NL:HR:2011:BQ5076). In dit geval is gekozen voor een tijdseenheid van één week. Uit de constatering dat de emissiereductietechnieken op 26 en 30 april 2024 niet in bedrijf waren, blijkt niet dat deze gedurende één of zelfs twee volle weken niet in bedrijf zijn geweest. Daarom zijn voor die overtredingen geen dwangsommen verbeurd. Het valt immers niet uit te sluiten dat de emissiereducerende technieken alleen op die dagen niet in bedrijf waren en gedurende de rest van de week wel aan stonden.

2. De rechtbank is van oordeel dat sprake is van een bijzondere omstandigheid die aanleiding geeft om van invordering af te zien. De rechtbank overweegt daartoe als volgt. De toezichthouder van het college heeft ter zitting bevestigd dat eiseres terecht heeft gesteld dat de toegestane ammoniakuitstoot wordt overschreden wanneer de SCR-installatie continu in bedrijf is. Eiseres heeft daarnaast toegelicht dat de huidige bedrijfsvoering met het college is afgestemd en door het college is beoordeeld. Sindsdien heeft deze bedrijfsvoering niet geleid tot aanvullende handhavingsmaatregelen. Het college heeft dit niet betwist. Hieruit leidt de rechtbank af dat ook het college het onwenselijk vindt dat de SCR-installatie continu in bedrijf is. Tegelijkertijd wordt van eiseres op grond van de opgelegde last onder dwangsom verlangd dat de SCR-installatie juist wel continu in bedrijf is. Dat staat haaks op de afspraak met de toezichthouder dat de installatie buiten bedrijf blijft om overschrijding van de toegestane ammoniakuitstoot te voorkomen. Naar het oordeel van de rechtbank is hierdoor sprake van

een tegenstrijdige situatie. Dat vormt een bijzondere omstandigheid die voor het college aanleiding had moeten geven om van invordering af te zien. Daarbij merkt de rechtbank nog op dat eiseres heeft toegelicht dat het uitschakelen van de actieve SCR-dosering niet betekent dat er geen emissiereducerende technieken meer aanwezig of in werking waren. Het SNCR-systeem bleef gedurende de relevante periode volledig operationeel en zorgde nog steeds voor een aanzienlijke vermindering van de stikstofoxiden emissies. Het betoog slaagt.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 13-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:5530

Zaaknummer: AWB-25_1271

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Teylingen

Het college dient een aanvraag om een buitenplanse omgevingsactiviteit te beoordelen aan de hand van daarvoor geldende beoordelingsregels in het Bkl, waaronder de beoordelingsregel dat een omgevingsvergunning alleen wordt verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Uit artikel 16.15b, van de Ow volgt dat het college bij deze beoordeling het advies van de gemeenteraad in acht moet nemen. Het advies van de gemeenteraad is niet zelfstandig appellabel, maar maakt gelet op artikel 16.85, tweede lid, van de Ow onderdeel uit van het besluit waarop het advies betrekking heeft.

Casus

Met het bestreden besluit heeft het college van burgemeester en wethouders van Teylingen (het college) de gevraagde omgevingsvergunning geweigerd, omdat het beoogde gebruik van de ontsluitingsweg volgens het college in strijd is met het omgevingsplan en de gemeenteraad op grond van artikel 16.15 van de Omgevingswet (Ow), het bindend advies heeft uitgebracht om de omgevingsvergunning niet te verlenen.

Eisers betogen dat het negatieve advies van de gemeenteraad onzorgvuldig tot stand is gekomen. Zij voeren hiertoe aan dat de gemeenteraad zich zonder draagkrachtige motivering op het standpunt heeft gesteld dat geen sprake zou zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Rechtsvraag

Is het advies van de gemeenteraad zorgvuldig voorbereid en deugdelijk gemotiveerd, zodat het besluit van het college stand kan houden?

Uitspraak

Het college dient een aanvraag om een buitenplanse omgevingsactiviteit te beoordelen aan de hand van daarvoor geldende beoordelingsregels in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), waaronder de beoordelingsregel (artikel 8.0a, tweede lid, van het Bkl) dat een omgevingsvergunning alleen wordt verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Uit artikel 16.15b, van de Ow volgt dat het college bij deze beoordeling het advies van de gemeenteraad in acht moet nemen. Het advies van de gemeenteraad is niet zelfstandig appellabel, maar maakt gelet op artikel 16.85, tweede lid, van de Ow onderdeel uit van het besluit waarop het advies betrekking heeft.

Het voorgaande brengt mee dat de toetsing van de rechtbank van het bestreden besluit tot weigering van de omgevingsvergunning ook betrekking heeft op het advies van de gemeenteraad, waartegen eisers zich eveneens keren.

De gemeenteraad heeft beleidsruimte bij het uitoefenen van zijn adviesrecht. De bestuursrechter oordeelt niet zelf of het advies van de gemeenteraad in overeenstemming is met een evenwichtige toedeling van functies van locaties. De bestuursrechter beoordeelt aan de hand van de beroepsgronden of het besluit in overeenstemming is met het recht. Daarbij kan aan de orde komen of de nadelige gevolgen van het besluit onevenredig zijn in verhouding tot de met dat besluit te dienen doelen.

(...)

Naar het oordeel van de rechtbank heeft de gemeenteraad het negatieve advies niet zorgvuldig voorbereid en is dit niet draagkrachtig gemotiveerd. De rechtbank overweegt hiertoe als volgt.

Uit de motivering van het advies blijkt niet dat de belangen van eisers zijn betrokken bij de beantwoording van de vraag of verlening van de omgevingsvergunning in overeenstemming is met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De rechtbank wijst hierbij in het bijzonder op de omstandigheid dat eisers de aan hen in 2019 verleende omgevingsvergunning voor het gebruik van het perceel voor de huisvesting van arbeidsmigranten niet kunnen benutten zonder deze ontsluitingsweg. De rechtbank acht hierbij van belang dat het college er in het raadsvoorstel op heeft gewezen dat ontsluiting via de gemeente [gemeente 1] niet mogelijk is. In het advies van de gemeenteraad wordt daar geen rekenschap van gegeven, omdat de raad zonder verdere motivering heeft overwogen dat ontsluiting van het perceel kan en moet gebeuren via het grondgebied van de gemeente [gemeente 1], omdat dit minder gevolgen voor de fysieke leefomgeving heeft.

De rechtbank kan eisers verder volgen in het betoog dat de gemeenteraad in het advies standpunten inneemt over gevolgen voor de fysieke leefomgeving, die afwijken van de aan het

raadsvoorstel van 4 februari 2025 ten grondslag liggende onderbouwing van effecten op de leefomgeving van Buro SRO, zoals aangevuld naar aanleiding van een beoordeling van de Omgevingsdienst West Holland. In dit verband hebben eisers er bijvoorbeeld terecht op gewezen dat een toename van stikstofuitstoot door verkeer – anders dan de gemeenteraad aanneemt – op zichzelf niet betekent dat geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Relevant is of de toename van verkeer leidt tot stikstofdepositie op daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden en volgens het aan de aanvraag ten grondslag gelegde stikstofonderzoek is daarvan geen sprake. Verder gaat de gemeenteraad ervan uit dat het aantal verkeersbewegingen hoger kan uitvallen dan uit de onderbouwing blijkt, zonder dat dit standpunt is gebaseerd op onderzoek. Ook de standpunten van de gemeenteraad over de aard en verdeling van het verkeer, de (on)geschiktheid van de ontsluitingsweg en soortenbescherming berusten niet op onderzoek.

De rechtbank is bovendien van oordeel dat de gemeenteraad met het raadsvoorstel van het college niet volledig lijkt te zijn geïnformeerd over de relevante feiten die ten grondslag liggen aan het raadsvoorstel. Zo wordt er in het raadsvoorstel niet op gewezen op dat de verleende omgevingsvergunning uit 2019 voor de duur van tien jaar is vergund, waarvan ten tijde van het raadsvoorstel al vijf jaar was verstreken. Hoewel de gevraagde omgevingsvergunning voor het gebruik van de ontsluitingsweg niet als tijdelijke activiteit is aangevraagd, kan naar het oordeel van de rechtbank niet worden uitgesloten dat de tijdelijkheid van de activiteit waar deze ontsluitingsweg voor wordt gebruikt van betekenis kan zijn voor de door de gemeenteraad te maken afweging.

In het licht van het voorgaande komt de rechtbank tot de conclusie dat het advies van de gemeente niet zorgvuldig is voorbereid en dat dit niet deugdelijk is gemotiveerd. Het betoog slaagt.

Omdat het bestreden besluit tot weigering van de omgevingsvergunning is gebaseerd op het advies van de gemeenteraad, kan ook dit besluit geen stand houden. Het bestreden besluit is daarom – en mede gelet op hetgeen hiervoor is overwogen – niet zorgvuldig voorbereid en niet deugdelijk gemotiveerd.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 16-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2026:20382

Zaaknummer: SGR 25/366o

Wetsartikelen: 16.15 lid 1 Omgevingswet, 16.15a onder b Omgevingswet en 16.15b Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Handhaving/Den Haag

Artikel 1.7a van de Omgevingswet bevat geen zorgplicht, maar een verbodsbepaling. Dit artikel heeft een vangnetfunctie en bevat een strafrechtelijk handhaafbaar verbod om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan. De beoogde ingebruikname van het pand kan naar voorlopig oordeel niet worden beschouwd als een dergelijke activiteit. Evenmin is sprake van overtreding van de algemene zorgplichten in de artikelen 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet, omdat naar voorlopig oordeel in ieder geval geen sprake is van een (klaarblijkelijk dreigende) onmiskenbare schending van een algemene zorgplicht.

Casus

Verzoeksters hebben het college van burgemeester en wethouders van Den Haag (het college) verzocht om preventief handhavend op te treden tegen de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen in een pand. Met het bestreden besluit heeft het college dit verzoek afgewezen. Verzoekers hebben hiertegen bezwaar gemaakt en de voorzieningenrechter gevraagd om een voorlopige voorziening te treffen.

Verzoekers betogen onder meer dat de huisvesting van alleenstaande minderjarige vreemdelingen in het pand in strijd is met één van de algemene zorgplichten uit de Omgevingswet.

Rechtsvragen

1. Is de huisvesting van alleenstaande minderjarige vreemdelingen in het pand in strijd met artikel 7a van de Omgevingswet?
2. Is deze huisvesting in strijd met de algemene zorgplichten in de artikelen 1.6 en 1.7 uit de

Omgevingswet?

Uitspraak

1. Over het betoog van verzoekers, overweegt de voorzieningenrechter als volgt.

Vooropgesteld wordt dat het door verzoekers ingeroepen artikel 1.7a van de Omgevingswet geen zorgplicht bevat, maar een verbodsbepaling. Uit de geschiedenis van de totstandkoming van deze bepaling volgt dat artikel 1.7a een vangnetfunctie heeft en een strafrechtelijk handhaafbaar verbod bevat om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan. Daarbij kan gedacht worden aan aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, bodem of water (*Kamerstukken II*, 2017/18, nr. 3, blz. 131-132). Nog daargelaten dat verzoekers artikel 1.7a van de Omgevingswet niet aan hun verzoek om handhaving ten grondslag hebben gelegd maar hier eerst in hun aanvullende bezwaarschrift op hebben gewezen, kan de beoogde ingebruikname van het pand naar voorlopig oordeel niet worden beschouwd als een activiteit met aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving in de zin van deze bepaling.

2. Ten aanzien van de algemene zorgplichten uit artikel 1.6 en artikel 1.7 van de Omgevingswet volgt uit de Memorie van Toelichting bij de Omgevingswet dat deze zorgplichten voortbouwen op algemene zorgplichten die vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet in diverse wetten waren opgenomen (*Kamerstukken II* 2013/14, 33962, nr. 3, blz. 67). Uit rechtspraak van de Afdeling volgt dat handhavend optreden op grond van dergelijke zorgplichten in beginsel slechts aan de orde kwam bij handelen of nalaten dat onmiskenbaar met de zorgplicht in strijd was. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 26 november 2025, ECLI:NL:RVS:2025:5756. De voorzieningenrechter ziet geen aanleiding om aan te nemen dat deze rechtspraak niet zou gelden ten aanzien van de algemene zorgplichten die zijn opgenomen in de Omgevingswet.

Nog afgezien van de vraag of artikel 1.8, eerste lid, van de Omgevingswet er in dit geval niet aan in de weg staat om aan te nemen dat sprake is van een schending van een algemene zorgplicht, is naar voorlopig oordeel in ieder geval geen sprake van een (klaarblijkelijk dreigende) onmiskenbare schending van een algemene zorgplicht. Daarvan is immers pas sprake als zonder nader onderzoek evident is dat wordt gehandeld in strijd met een algemene zorgplicht. Die situatie doet zich hier niet voor. Dat onder omwonenden van het pand zorgen en gevoelens van onbehagen en onveiligheid leven over de situatie die na ingebruikname van het pand zal ontstaan, is hiervoor onvoldoende.

Het betoog slaagt niet.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 14-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2026:19381

Zaaknummer: SGR 26/4398

Wetsartikelen: 1.7a Omgevingswet, 1.6 Omgevingswet en 1.7 Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Aalten

Artikel 12.27a van het Bkl bevat een beoordelingsregel voor opvolgende vergunningverlening van omgevingsplanactiviteiten. Voor al hetgeen bij de eerste vergunning al uitdrukkelijk is toegestaan, hoeft het college bij de tweede vergunning niet opnieuw te beoordelen of wordt voldaan aan het criterium van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het college heeft in dit geval kunnen volstaan met een beknopte motivering.

Casus

Vergunninghouder is voornemens om een nieuwe woning en een bijgebouw te bouwen. De projectlocatie betreft een perceel met voormalige agrarische bedrijfsgebouwen. Voor hetzelfde perceel is al eerder een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit verleend. Op grond van die omgevingsvergunning is op het perceel een vrijstaande woning toegestaan met een maximale inhoud van 750 m³ en de oppervlakte van bijbehorende bouwwerken mag maximaal 200 m² bedragen.

Vervolgens heeft vergunninghouder een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit ingediend bij het college van burgemeester en wethouders van Aalten (het college). Ondanks dat het bouwplan wel voldoet aan de eerdere verleende omgevingsvergunning, voldoet het bouwplan niet aan de gestelde regels in het omgevingsplan. Daarom heeft het college wederom een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit verleend.

Verzoekers voeren in de kern aan dat geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De voornaamste zorg is gelegen in het verlies van privacy. Verzoekers willen geen dakramen, dakkapellen of andere zichtlijnen die uitkijken op hun perceel. Daarnaast hebben verzoekers op zitting aangevoerd dat de omgevingsvergunning verleend is in strijd met gemeentelijk beleid, omdat het aantal sloopmeters niet wordt gehaald.

Rechtsvraag

Heeft het college in dit geval kunnen volstaan met een verwijzing naar de onderbouwing van ETFAL, die is opgesteld in het kader van een eerder verleende omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit?

Uitspraak

De voorzieningenrechter overweegt dat artikel 12.27a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) een beoordelingsregel bevat voor opvolgende vergunningverlening van omgevingsplanactiviteiten. Dit artikel bepaalt dat bij het toepassen van artikel 8.0a, tweede lid, van het Bkl in ieder geval sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties voor zover de activiteit niet in strijd is met een eerder verleende omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Voor al hetgeen bij de eerste vergunning al uitdrukkelijk is toegestaan, hoeft het college bij de tweede vergunning dus niet opnieuw te beoordelen of wordt voldaan aan het criterium van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

In de eerste vergunning is door het college reeds een woning toegestaan op het perceel met een maximale inhoud van 750 m³ en de oppervlakte van bijbehorende bouwwerken mag maximaal 200 m² bedragen. De aanvraag voorziet in het bouwen van een vrijstaande woning met een inhoud van 744 m³ en een vrijstaand bijbehorend bouwwerk met een oppervlakte van 166,5 m². Het bouwplan is in overeenstemming met de op 14 januari 2025 verleende omgevingsvergunning. De argumenten van verzoekers die betrekking hebben op verlies van privacy kunnen naar het oordeel van de voorzieningenrechter in het kader van deze procedure niet meer aan de orde komen, omdat het realiseren van de woning al planologisch mogelijk is gemaakt in de eerdere vergunning. De gevolgen van het toestaan van een nieuwe woning voor verzoekers, zoals de eventuele vermindering van privacy, zijn dus reeds in die vergunningprocedure beoordeeld. Het had op de weg van verzoekers gelegen om deze bezwaren in het kader van die omgevingsvergunning kenbaar te maken aan het college. Hetzelfde geldt naar voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter voor het aantal slooppeters. Als de nieuw te bouwen woning volgens verzoekers in strijd is met gemeentelijk beleid, dan had dat aangevoerd moeten worden bij de eerder verleende vergunning, die inmiddels onherroepelijk is.

Het college heeft naar het oordeel van de voorzieningenrechter dan ook kunnen volstaan met een beknopte motivering zoals is opgenomen in het bestreden besluit:

‘Onderbouwing buitenplanse omgevingsplanactiviteit

Bij de aanvraag is de “Onderbouwing buitenplanse omgevingsplanactiviteit [perceel]”

toegevoegd. Deze onderbouwing is reeds beoordeeld bij de verleende omgevingsvergunning van 14 januari 2025. Er is aangetoond dat er door het toevoegen van een woning sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Wij onderschrijven deze onderbouwing.'

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 29-05-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:4271

Zaaknummer: AWB-26_1820

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 8.0a lid 2 Besluit kwaliteit leefomgeving en 12.27a Besluit kwaliteit leefomgeving

RECHTSPRAAK

Handhaving/Utrecht

Handhaving. Uitleg planregels. De interpretatie van het college vindt geen steun in de tekst van de definitie en de toelichting. De begripsomschrijving van woning sluit niet uit dat het complex van ruimten bestaat uit verschillende gebouwen die zich op het perceel bevinden. Er is geen sprake van een overtreding, zodat het college niet bevoegd was om de last onder dwangsom op te leggen.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Utrecht (het college) heeft een last onder dwangsom opgelegd aan eiser. Hij wordt gelast vóór 5 januari 2026 de overtreding van de Omgevingswet te (laten) beëindigen en beëindigd te (laten) houden door het gebruik van het bijgebouw als logies op het perceel te (laten) staken en gestaakt te (laten) houden. Als niet aan de last wordt voldaan, verbeurt hij een eenmalige dwangsom van € 7.500. Eisers hebben tegen dit besluit bezwaar gemaakt. Met het bestreden besluit van 1 april 2026 (het bestreden besluit) heeft het college het bezwaar van eisers ongegrond verklaard en de last onder dwangsom in stand gelaten.

Eisers voeren aan dat er geen sprake is van een overtreding, omdat het gebruik van het bijgebouw als bed & breakfast past binnen de bestemming Wonen-1, die het perceel heeft op grond van het tijdelijke deel van het Omgevingsplan, het bestemmingsplan Rijsweerd, maarschalkerweerd (het bestemmingsplan). Tot de woning behoort niet alleen het hoofdbouw (het appartementengebouw) maar ook het bijgebouw. De motivering van het college dat moet worden gewoond in het deel van de woning waar de bedrijfsactiviteiten plaatsvinden, kan volgens eisers niet worden gevolgd.

Het college heeft ter zitting toegelicht de cottage te zien als een bijgebouw en niet als een bijbehorend bouwwerk. Het college heeft op de zitting het standpunt dat sprake is van overtreding van artikel 44, aanhef en onder d, van het bestemmingsplan niet langer gehandhaafd. Volgens het college is het gebruik van het bijgebouw als bed & breakfast dan ook

uitsluitend in strijd met artikel 32.3.2 van het bestemmingsplan. Volgens het college hoort het bijgebouw niet bij de woning, zoals bedoeld in artikel 1.85 van het bestemmingsplan, omdat het in de definitie bedoelde 'complex van ruimten' impliceert dat de ruimten aan elkaar vast zitten en zich dus in één gebouw moeten bevinden. Daarvan is in dit geval geen sprake.

Rechtsvraag

Is sprake van een overtreding?

Uitspraak

Op grond van artikel 32.3.2 van het bestemmingsplan is de uitoefening van een bed & breakfast in samenhang met wonen uitsluitend toegestaan indien de hoofdbewoner minimaal 50% van de woning in gebruik houdt voor wonen. In artikel 1.85 van het bestemmingsplan is een woning gedefinieerd als een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden.

De voorzieningenrechter volgt het standpunt van het college niet. Zoals op zitting besproken is de uitleg van het college een interpretatie van de definitie van het begrip woning. De interpretatie van het college vindt geen steun in de definitiebepaling, omdat die interpretatie niet expliciet uit de tekst blijkt, ook niet uit de toelichting bij het bestemmingsplan en de definitie bovendien niet uitsluit dat het complex van ruimten bestaat uit verschillende gebouwen die zich op het perceel bevinden. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter valt het bijgebouw onder het complex van ruimten als bedoeld in artikel 1.85 van het bestemmingsplan.

De benoemde zorg van het college dat deze uitleg van het begrip woning mogelijk maakt dat er bijvoorbeeld een tweede bed & breakfast in het appartementengebouw zou kunnen worden gerealiseerd, ziet de voorzieningenrechter niet. Het realiseren van een tweede bed & breakfast zal gelet op de 50%-regel in artikel 32.3.2 van het bestemmingsplan, niet zijn toegestaan.

Dit betekent dat geen sprake is van een overtreding op grond waarvan het college handhavend wilde optreden. Het beroep is daarom gegrond.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 22-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:3592

Zaaknummer: 26/3334 en 26/3336

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Loon op Zand

Omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Bindend adviesrecht en ambtshalve toetsing, strijdigheden omgevingsplan, participatie en VNG-brochure bij ETFAL-toetsing.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Loon op Zand (het college) heeft een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit verleend voor het in afwijking van het omgevingsplan splitsen van twee percelen en het bouwen van twee woningen op deze afgesplitste percelen. Eisers hebben tegen dit besluit bezwaar gemaakt. Bij bestreden besluit heeft het college dat bezwaar gegrond verklaard. Het college heeft het primair besluit herroepen en heeft een nieuwe omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit verleend.

Rechtsvragen

1. Dient de rechtbank ambtshalve te beoordelen of het in artikel 16.15a, onder b, onder 1, van de Omgevingswet bedoelde aanwijzingsbesluit voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten in een concreet geval noopt tot een adviesrecht van de gemeenteraad?
2. Impliceert verlening van een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit dat toestemming wordt verleend voor alle punten waarmee het project in strijd is met het omgevingsplan?
3. Was de participatie onvoldoende?
4. Heeft het college aansluiting kunnen zoeken bij de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' voor de beoordeling of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?

Uitspraak

1. Als een college ten onrechte de raad niet om advies vraagt, ontbreekt de bevoegdheid van het college om op de vergunningaanvraag te beslissen. Gelet daarop dient de rechtbank steeds ambtshalve te beoordelen of het in artikel 16.15a, onder b, onder 1 bedoelde aanwijzingsbesluit voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten in een concreet geval noopt tot een adviesrecht van de gemeenteraad (Rechtbank Zeeland-West-Brabant 17 september 2025, ECLI:NL:RBZWB:2025:9135).

De rechtbank stelt ambtshalve vast dat voor het verlenen van deze omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit geen bindend advies was vereist van de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft de gevallen waarvoor een bindend advies is vereist vastgesteld in de 'Lijst voor verzwaard adviesrecht, uitgebreide procedure en verplichte participatie'. Het college heeft redelijkerwijs kunnen besluiten dat voor het bouwplan van vergunninghouders op grond van die lijst geen bindend advies is vereist. De rechtbank is niet gebleken dat het bouwplan van vergunninghouders onder één van de daarin genoemde categorieën valt. Uit de lijst blijkt meer specifiek dat de gemeenteraad een bindend advies bij woningbouwprojecten binnen stedelijk gebied pas nodig acht, wanneer het gaat om de bouw van meer dan twintig woningen. Daarvan is in dit geval geen sprake, nu het in dit geval gaat om twee woningen.

2. Naar het oordeel van de rechtbank heeft het college in het bestreden besluit onvoldoende gemotiveerd dat door middel van de omgevingsvergunning toestemming is verleend voor alle planregels waarmee het bouwplan in strijd is. Uit artikel 5.7, eerste lid, van de Ow volgt dat een aanvraag om een omgevingsvergunning in ieder geval moet zien op één activiteit. De rechtbank is van oordeel dat de wetgever niet bedoeld kan hebben dat een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit wordt verleend voor slechts een deel van de planregels waarmee het project in strijd is. Als een omgevingsvergunning wordt verleend voor een omgevingsplanactiviteit impliceert dat dat toestemming wordt verleend voor alle punten waarmee een project in strijd is met het omgevingsplan. De rechtbank is van oordeel dat uit het bestreden besluit niet blijkt dat voor de hiernavolgende strijdigheden met het omgevingsplan toestemming is verleend en dat het college dus ten aanzien van die afwijkingen heeft getoetst aan de relevante beoordelingsregels: (...)

3. Bij de aanvraag om een omgevingsvergunning wordt aangegeven of burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken. Als dat het geval is, verstrekt de aanvrager bij de aanvraag gegevens over hoe zij zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn (artikel 7.4, van de Omgevingsregeling en artikel 16.55, tweede en zesde lid, van de Ow). Het is primair de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om hier een adequate vorm voor te kiezen, afhankelijk van de aard van het project en de daarbij betrokken maatschappelijke belangen en belangen van derden. Hierover

zal in de aanvraag van de omgevingsvergunning vervolgens een verantwoording moeten plaatsvinden, zodat het voor de betrokken vergunning bevoegde gezag inzicht heeft in het participatieproces dat aan de aanvraag is voorafgegaan (*Kamerstukken II 2014/2015, 33962, 39*). De aanvrager is niet verplicht om dergelijke derde-belanghebbenden en overige geïnteresseerden bij de voorbereiding van de aanvraag te betrekken, maar is wel verplicht om aan te geven of zij al dan niet betrokken zijn. Het enkele feit dat bij de aanvraag is aangegeven dat er geen participatie heeft plaatsgevonden, kan niet resulteren in het besluit om de aanvraag niet te behandelen en kan evenmin een reden zijn voor het weigeren van de vergunning (Tekst en commentaar op artikel 16.55, zesde lid, van de Ow).

Het uitgangspunt onder de Ow is dat participatie door de initiatiefnemer bij omgevingsvergunningen vrijwillig is, maar dat de gemeenteraad gevallen kan aanwijzen waarin participatie een verplicht aanvraagvereiste is (artikel 16.55, zevende lid, van de Ow). Criteria hiervoor zijn niet in de Ow opgenomen. Uit dezelfde lijst als genoemd in overweging 5.3 van deze uitspraak blijkt dat dit project niet is aangewezen.

De rechtbank is van oordeel dat het college redelijkerwijs heeft kunnen besluiten dat vergunninghouders – door het overleggen van een omgevingsdialoog – voldoende inzichtelijk hebben gemaakt wie bij de voorbereiding van de aanvraag is betrokken, hoe die personen zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Uit de omgevingsdialoog blijkt dat een informatiebijeenkomst is georganiseerd en dat eisers daar ook voor zijn uitgenodigd. Daar zijn verschillende omwonenden verschenen. Dat eisers daar niet bij aanwezig konden zijn, kan niet leiden tot de vaststelling dat er geen participatie heeft plaatsgevonden. Dat de inbreng van eisers niet van beslissende betekenis is geweest, maakt die conclusie ook niet anders. Met participatie wordt niet beoogd om unanieme steun of draagvlak onder alle omwonenden te verkrijgen. Het doel van participatie is om burgers in een vroegtijdig stadium te betrekken bij de besluitvorming, maar participatie gaat dus niet zó ver dat de inbreng van omwonenden vervolgens ook van beslissende betekenis is. Participatie kan het draagvlak bij de burger zeker vergroten, maar heeft dus niet automatisch tot gevolg dat dit ook leidt tot een voor alle omwonenden wenselijke beslissing. Daarbij komt ook dat er geen wettelijke regel is die bepaalt dat een ontwikkeling alleen doorgang kan vinden als daarvoor voldoende draagvlak bij omwonenden bestaat. Dat het college na de door eisers naar voren gebrachte bezwaren geen aanleiding heeft gezien zijn standpunt over de voorgenomen ontwikkeling te wijzigen, maakt niet dat gezegd kan worden dat de participatie onvoldoende was. Zie ook: Rechtbank Gelderland 11 april 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:2126, r.o. 21.5 en Rechtbank Noord-Holland 5 maart 2024, ECLI:NL:RBNHO:2024:3117, r.o. 5.2.

4. Uit vaste rechtspraak van de Afdeling blijkt dat aangesloten kan worden bij de Handreiking

‘Bedrijven en milieuzonering’ van de VNG (hierna: Handreiking) om te beoordelen of ter plaatse van de toekomstige woningen sprake zal zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en of een bedrijf de bedrijfsactiviteiten kan uitvoeren binnen aanvaardbare voorwaarden. Gelet daarop heeft het college redelijkerwijs kunnen aansluiten bij die Handreiking bij het beoordelen of sprake zal zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ABRvS 12 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4056, r.o. 4.6). Deze Handreiking geeft richtafstanden aan die moeten worden gehanteerd tussen aan de ene kant de grens van de bestemming die bedrijven toelaat en aan de andere kant de uiterste situering van de gevel van een woning die volgens het omgevingsplan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is (ABRvS 15 april 2026, ECLI:NL:RVS:2026:2082, r.o. 14.1).

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 26-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2026:5638

Zaaknummer: BRE 25/3753

Wetsartikelen: 16.16 Omgevingswet, 16.15a onder b onder 1 Omgevingswet, 16.15b Omgevingswet, 5.7 lid 1 Omgevingswet en 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Beuningen

Eiser heeft niet de mogelijkheid gekregen om zijn zienswijze over het ontwerpbesluit van de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen kenbaar te maken. Dat is in strijd met artikel 3.11 van de Wabo. Dit gebrek kan niet met toepassing van artikel 6:22 van de Awb worden gepasseerd.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Beuningen (het college) heeft de aanvraag van eiser om een bestaande woning in drie woningen te splitsen, afgewezen. Eiser is het met dit besluit niet eens en heeft hiertegen beroep ingesteld bij de rechtbank.

Eiser betoogt dat het college de aanvraag onzorgvuldig heeft behandeld omdat de aanvraag ten onrechte niet direct aan de gemeenteraad is gezonden. Het college heeft het voornemen tot weigering van de vergunning zonder een (concept)verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad gepubliceerd. De gemeenteraad heeft daardoor onvoldoende kennisgenomen van de zienswijze van eiser en heeft niet de gelegenheid gehad om onbevangen een beslissing te nemen.

Het college erkent dat er een ontwerp-weigeringsbesluit ter inzage is gelegd zonder het ontwerpbesluit van de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen. Dit is in strijd met artikel 3.11 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het college stelt dat het mogelijk is dit gebrek te passeren met toepassing van artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Vanwege het tijdsverloop en de wens van eiser om duidelijkheid te krijgen, heeft het college besloten de weigering direct als definitief besluit op te stellen en niet opnieuw met het besluit van de gemeenteraad over verklaring van geen bedenkingen als ontwerpbesluit ter inzage te leggen. Het college acht dat mogelijk omdat het eerdere ontwerpbesluit negatief was en de gemeenteraad bij de beraadslaging over de verklaring van geen bedenkingen op de hoogte was van de zienswijze van eiser.

Rechtsvragen

1. Is in strijd met artikel 3.11 van de Wabo gehandeld?
2. Zo ja, kan het gebrek met toepassing van artikel 6:22 van de Awb worden gepasseerd?

Uitspraak

1. De gemeenteraad moet een verklaring van geen bedenkingen afgeven voordat een omgevingsvergunning kan worden verleend, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wabo wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Dit volgt uit artikel 2.27 van de Wabo in samenhang met artikel 6.5 van het Besluit omgevingsrecht (Bor). De gemeenteraad kan categorieën van gevallen aanwijzen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist. Dit volgt uit artikel 6.5, derde lid, van het Bor. Niet is gebleken dat de aanvraag valt onder de aangewezen categorieën waarvoor een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist. Dat betekent dat voorafgaand aan een beslissing over de vergunningsaanvraag de gemeenteraad een beslissing moet nemen over een verklaring van geen bedenkingen.

Het college dient onverwijld een exemplaar van de aanvraag en de daarbij gevoegde stukken door te zenden naar het bestuursorgaan dat bevoegd is een verklaring van geen bedenkingen te geven, zodat het bestuursorgaan daarover een standpunt kan innemen. Dit blijkt uit artikel 3.11, eerste lid, van de Wabo. Uit de tekst van artikel 3.11, derde lid, van de Wabo en de geschiedenis van de totstandkoming van de Wabo, volgt dat, als een verklaring van geen bedenkingen is vereist, eerst een ontwerpbesluit over de verklaring van geen bedenkingen ter inzage moet worden gelegd waartegen zienswijzen kunnen worden ingediend. Dat is niet anders als het definitieve besluit niet strekt tot verlening van de gevraagde omgevingsvergunning (uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 mei 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1511 onder 2.3).

Niet in geschil is dat het college niet onverwijld de relevante stukken aan de gemeenteraad heeft gezonden. Verder staat vast dat het ontwerp-weigeringsbesluit van 3 mei 2024 ter inzage heeft gelegen zonder een ontwerpbesluit van de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen. Ook staat vast dat het college direct een definitief besluit heeft genomen over de aangevraagde omgevingsvergunning nadat de gemeenteraad heeft besloten geen verklaring van geen bedenkingen af te geven. Eiser heeft daardoor niet de mogelijkheid gekregen om zijn zienswijze over het ontwerpbesluit van de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen kenbaar te maken. Dat is in strijd met artikel 3.11 van de Wabo. Dat betekent dat het besluit een gebrek heeft.

2. Een besluit waartegen beroep is ingesteld kan ondanks schending van een geschreven of

ongeschreven rechtsregel door de rechtbank in stand worden gelaten als aannemelijk is dat een belanghebbende daardoor niet is benadeeld. Dit staat in artikel 6:22 van de Awb.

Anders dan het college, is de rechtbank van oordeel dat het gebrek niet valt te passeren. Tijdens de zitting heeft eiser toegelicht benadeeld te zijn omdat hij zijn visie niet aan de gemeenteraad heeft kunnen uitleggen. Ongeacht de vraag of de gemeenteraad kennis heeft kunnen nemen van de zienswijze van eiser tegen de ontwerpweigeringsbesluit van 3 mei 2024, blijkt uit de motivering van de weigering van de verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad niet hoe het standpunt van eiser daarin is meegewogen. De rechtbank is van oordeel dat niet is uitgesloten dat eiser daardoor is benadeeld.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 17-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:2064

Zaaknummer: ARN 25_1614

Wetsartikelen: 2.27 Wabo, 6.5 Bor, 3.11 lid 1 Wabo en 6:22 Awb

RECHTSPRAAK

Handhaving/Arnhem

Uit vaste rechtspraak van de hoogste bestuursrechters volgt dat indien een bestuursorgaan niet (tijdig) is opgekomen tegen een uitspraak van de rechtbank waarin deze – uitdrukkelijk en zonder voorbehoud – een rechtsoordeel heeft gegeven ten aanzien van hetgeen het bestuursorgaan aan zijn besluit ten grondslag heeft gelegd, het gezag van de rechterlijke uitspraak waartegen geen rechtsmiddel is aangewend vergt dat in het vervolg van de procedure wordt uitgegaan van de juistheid van de aan de vernietiging ten grondslag gelegde overwegingen. Dit kan naar zijn aard echter alleen maar zien op rechtsoordelen in een uitspraak, niet op een blote weergave van feiten.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem (het college) heeft een last onder dwangsom opgelegd vanwege overtreding van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a en c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De last houdt in dat eisers de uitbouw moeten verwijderen en verwijderd moeten houden dan wel dat eisers de uitbouw gedeeltelijk verwijderen dan wel verwijderd moeten houden door binnen de enkelbestemming ‘wonen’ 10 m² van de uitbouw te verwijderen en het gedeelte van de uitbouw dat zich binnen enkelbestemming ‘groen’ bevindt, te verwijderen.

Bij de beslissing op bezwaar heeft het college besloten het bezwaar ongegrond te verklaren, maar het primaire besluit wel te wijzigen. Eisers hebben tegen dit besluit beroep ingesteld bij de rechtbank. De rechtbank heeft het beroep gegrond verklaard, de beslissing op bezwaar vernietigd en het college opgedragen een nieuw besluit te nemen op het bezwaar met inachtneming van de uitspraak (ECLI:NL:RBGEL:2025:10970).

Het college heeft vervolgens een nieuwe beslissing op bezwaar genomen, waarin het bezwaar ongegrond is verklaard en de begunstigingstermijn van de last onder dwangsom is gesteld op

6 weken na verzenddatum van de beslissing op bezwaar. Eisers hebben tegen dit besluit beroep ingesteld en een verzoek om voorlopige voorziening ingediend.

Eisers betogen dat het college in de nieuwe beslissing op bezwaar niet had mogen afwijken van de uitspraak van de rechtbank van 16 december 2025, waarin is overwogen dat tussen partijen niet in geschil is dat de uitbouw een diepte heeft van 30 centimeter in de groenzone. Het college is tegen deze uitspraak niet in hoger beroep gegaan. Het college had daarom op basis van de overschrijding van 30 centimeter de oppervlakte van de uitbouw moeten bepalen. Daarnaast had het college moeten overwegen of 30 centimeter overschrijding in verhouding tot de 15 meter groenzone een dermate geringe overtreding is dat het onevenredig is om eisers te gelasten de uitbouw af te breken.

Het college stelt en heeft op zitting toegelicht dat de overschrijding van de uitbouw in de groenzone feitelijk 1,31 meter bedraagt, en dat de totale oppervlakte 12,75 meter bedraagt. Hij acht zich niet gebonden aan de overweging in de eerdere uitspraak dat de overschrijding 0,30 meter zou bedragen. Daarbij merkt hij ook op dat de rechtbank toen ten onrechte heeft overwogen dat dit niet in geschil was.

Rechtsvraag

Was het college, gelet op de eerdere uitspraak van de rechtbank (waartegen geen hoger beroep is ingesteld), gebonden aan de gestelde diepte van 30 centimeter bij de feitelijke vaststelling van de oppervlakte van de uitbouw?

Uitspraak

De voorzieningenrechter stelt voorop dat de stelling van het college dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat dit niet in geschil was, niet kan slagen omdat het dan aan hem was geweest om hoger beroep in te stellen. De voorzieningenrechter volgt het college echter wel in zijn standpunt dat hij niet aan de gestelde diepte van 30 centimeter is gebonden bij de feitelijke vaststelling van de oppervlakte van de uitbouw. Uit vaste rechtspraak van de hoogste bestuursrechters volgt dat indien een bestuursorgaan niet (tijdig) is opgekomen tegen een uitspraak van de rechtbank waarin deze – uitdrukkelijk en zonder voorbehoud – een rechtsoordeel heeft gegeven ten aanzien van hetgeen het bestuursorgaan aan zijn besluit ten grondslag heeft gelegd, het gezag van de rechterlijke uitspraak waartegen geen rechtsmiddel is aangewend vergt dat in het vervolg van de procedure wordt uitgegaan van de juistheid van de aan de vernietiging ten grondslag gelegde overwegingen (zie onder meer de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 20 juni 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BW8850). Dit kan naar zijn aard echter alleen maar zien op rechtsoordelen in een uitspraak, niet op een blote weergave van feiten, zoals de rechtbank die heeft gezien

(Centrale Raad van Beroep, 13 december 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BY6558). De door eisers aangehaalde rechtspraak geldt dus niet voor de, inmiddels onjuist gebleken, feitelijke aanname dat de overschrijding maar 30 centimeter zou betreffen. Het college mocht in het nieuwe besluit dus een andere overschrijding hanteren.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 26-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:5174

Zaaknummer: AWB-26_1733 en AWB-26_1724

Wetsartikelen: